

Nők, család, munkavállalás

A Budapesti Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház szakmai tevékenységéről

A Béthel Alapítvány fenntartásában működő Budapesti Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház 2012. november hónapban nyitotta meg kapuit Budapest IX. kerületében, a Balázs Béla u. 18 sz. alatt található Poliház földszintjén. A Ház, nevéből adódóan összetett feladatok megoldására szerveződött. Egyrészt a szociális érzékenységgel bíró civil szervezetek, önkormányzatok részére nyújt számos szolgáltatást, másrészt a rászoruló célcsoport tagjainak személyes konzultációs lehetőséget biztosít, meghatározott ügyfélfogadási rend szerint. Élő kapcsolat kialakítását tervezik az önkormányzatok civil referenseivel, hogy minél szélesebb körben elérhetővé tegyék a már működő jó gyakorlatokat.

A Budapesti Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház ünnepélyes megnyitójára 2013. január 23-án került sor, szakmai műhellyel egybekötve. A rendezvény a „Nők, család, munkavállalás” címet viselte – a hallgatóság tekintést nyerhetett a női szerepek változása és a család egyensúlya témába, valamint meghallgathatta a „Nők közfoglalkoztatásának tapasztalatai a 2012. év alapján” című előadást. Megjelentek az önkormányzatok esélyegyenlőségi és civil referensei, nők érdekvédelmével foglalkozó civil szervezetek, egyházi intézmények képviselői, valamint a sajtó.

Dr. Bácskai János polgármester mint kerületi házigazda köszöntötte a meghívottakat, és nyitotta meg a programok sorát.

Elsőként az Emberi Erőforrások Minisztériumát képviselő Kormosné Debreceni Zsuzsanna előadását hallgathatták meg a jelenlévők, „A női szerepek változása és a család egyensúlya” címmel. Szóba került a demográfiai változások társadalmi hatása az unióban és hazánkban, valamint az erre a kérdéskörre adott nemzeti és európai válasz. Főosztályvezető asszony kiemelte a politikai vezetés elkötelezettségét a családok irányába, amelyet az elmúlt évek törvénymódosításaival támasztott

alá. A munka törvénykönyvének módosításai és a Munkahelyvédelmi akciótervben foglaltak kedvező változásokat indítottak el a családok életében. A munka, család, karrier kérdéskört körüljárva a munkáltatók szerepének fontosságára és az együttműködés kiemelt szerepkörére hívta fel a figyelmet. A családbarát munkahely program meghirdetésével a munkáltatók már nemcsak erkölcsi elismerést kaphatnak. A nők munkaerőpiaci helyzetét elemezve megfogalmazódott, hogy a gyermekek napközbeni elhelyezésének megoldása a versenypiaci helytállás alapja a női munkavállalók, de főleg a fiatal édesanyák körében. Számos családtervezést és családalapítást támogató intézkedés megemlézése után a nők-férfiak esélyegyenlőségi kérdésköre került szóba. A népesség fogyásának megállítása csak széles körű összefogással lehetséges, amely összefogásban a kormánynak, a civileknek, a munkáltatóknak és a munkavállalóknak is meg kell találniuk a maguk szerepét. Ennek az összefogásnak a katalizátorai lehetnek az esélyteremtési házak és a házakból kialakított hálózat.

Ezt követően a Nemzetgazdasági Minisztérium képviseletében Varga Zsoltné Szalai Piroska ismertette az atipikus foglalkoztatási formák hatásait. Miniszteri biztos asszony először a nők korcsoportonkénti foglalkoztatási helyzetéről beszélt, összehasonlítva az EU és hazánk adatait. Megállapította, hogy kohorszontkénti bontásban az elmaradásunk nem olyan tragikus, mint azt sokan gondolják, sőt a 40-50 éves korosztály tekintetében majdnem egy szinten vagyunk az EU adataival. Amennyiben viszont a gyermekes nők munkavállalói pozícióit vizsgáljuk, már jelentős lemaradás tapasztalható, a 6 évnél fiatalabb gyermeket nevelők esetében pedig drasztikus a leszakadás. Az adatokból következik, hogy hazánkban még jobban oda kell figyelni a részmunkaidős foglalkoztatás elterjesztésére, és a gyermekek napközbeni ellátására, hogy a kisgyermekes anyukák könnyebb-

ben lehetőséghez jussanak a munka világában. A nők foglalkoztatottságának jelentős csökkenését tapasztaljuk az 55 év felettiek esetében. Ezen célcsoport esélyeit kívánja növelni több kormányzati intézkedés, melyek közül a „Munkahelyvédelmi akcióterv” nevesítésre került. A képzettség, vagy inkább a képzetlenség munkaerő-piaci hatásait elemezve sok újdonságot nem tapasztalhatunk. Az elhelyezkedés a képzetlen nők számára lényegesen nehezebb, mint megfelelő szakmai és iskolai végzettséggel rendelkező társaiknak. Szó esett a részmunkaidős foglalkoztatásról, illetve a távmunkáról, mint atipikus foglalkoztatási modellekről, valamint hazánk státuszáról az EU más tagállamaihoz képest. Magyarországon a nők 75%-a kkv-ben dolgozik, tehát ennek a szektornak a megerősítése stratégiai érdek, melyet a kormányzat felismert, és fontosságának megfelelő helyen kezel.

A továbbiakban Hoffmann Imre, a Belügyminisztérium helyettes államtitkára a nők közfoglalkoztatásának tapasztalatairól számolt be a jelenlévőknek. A bevezetőjében a munkaerő-piac általános helyzetéről és a 2012. év adatairól beszélt, majd a nők helyzetének elemzése következett. A korábbi előadó adatait alátámasztva említésre kerültek a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő csoportok (alacsony iskolai végzettségűek, kisgyermekesek... stb.), a napi 6 óránál hosszabb, önkormányzatok által szervezett közfoglalkoztatási programok, valamint a térségi startmunka mintaprogramok közül néhány konkrét példa. A mintaprogramok a hátrányos helyzetű kistérségekben valósultak meg. Az idei évben e programok kiterjesztése várható, így nem csak a kiemelten kezelt régiók számára nyílik lehetőség források elnyerésére. A nők részére 2013-ban be-

dolgozói program indul, azzal összhangban, hogy a minisztérium a produktív kimeneteket elősegítő projekteket kiemelten is támogatja, így lehetővé válik újabb női munkavállalók bekapcsolása a programba. Végül a médiában sokat szereplő közfoglalkoztatottak jogainak kérdését boncolgatta az előadó, megemlítve, hogy ebben az évben az érintetteket védő többletgaranciákat építenek be a rendszerbe.

A program interaktív részére a rendezvény második blokkjában került sor. Farkas Péter (NCSSZI Családpolitikai Igazgatóság igazgatója) moderálta a beszélgetést az előadók és az érdeklődők között, bő egy órában. A hozzászólók a roma esélyegyenlőség, illetve esélyegyenlőtlenség kérdését feszegették több észrevételükben, majd a közfoglalkoztatásba bevontak kiválasztása kapcsán a polgármesterek „mindenhatósága” (hozzászóló megállapítása) merült fel problémaként. Több esetben a belügyminisztérium illetékessége merült fel, ezért a felvetések továbbításra kerültek helyettes államtitkár úr felé. Voltak észrevételek a tárcák közötti együttműködés fontosságáról, illetve egy többgyermekes édesanya elmondta tapasztalatait az önkormányzati közalkalmazotti jogviszonyról.

A közeljövőben a Ház további szakmai műhelyek megrendezését tervezi az idősek, családok, fiatalok, civil szervezetek számára. A női műhelyhez hasonlóan az időügyi műhely programsorozat alatt az időseket informálják az elérhető szolgáltatások köréről, juttatásokról, illetve az idősödéshez kapcsolódó kérdésekről.

Központi kérdés az is, hogy a hátrányos helyzetű családok közreműködésével kiderítsék, mitől lehetne családbarát saját környezetük, munkahelyük, településük. Ezen felmérések elkészítése a családbarát műhelyek keretein belül valósulnak meg. Létfontosságú, hogy az esélyegyenlőséggel foglalkozó szervezetek által közvetíteni kívánt információ a leghatékonyabban el tudjon jutni a megcélzott közönség felé. Ehhez nyújt segítséget a kommunikációs műhely, melynek keretében szakmai találkozókat szerveznek a médiában dolgozó szakemberek és a Ház általi prioritásokat képviselő civil szervezetek részvételével. Így a szervezetek közvetlenül a médiában dolgozó kollégáktól tudhatják meg, milyen formában van a legnagyobb esély arra, hogy a rendezvényeikről tudósítások készüljenek.

Folyamatosan bővülnek a társadalmi szemléletformálást célzó programok is. Az ifjúság számára több, látásmódjukat kiszélesítő interaktív foglalatosságot biztosítanak. Kiemelten fontosak az „esély órák”, ahol védett körülmények között, játékos formában megismerkedhetnek, milyen, ha valaki nem lát, nem hall, vagy mozgásában korlátozott. Az órákat fogyatékkal élő emberek tartják, akik saját tapasztalataikat adják át a diákoknak. Ez tolerancianövelő hatású, és a fogyatékkal élő emberek életvitele egészen közelivé válhat az egészséges gyermekek számára. Ehhez hasonlóan, önkéntesek bevonásával zajlik az „Amikor én még kisserác voltam...” elnevezésű kitelepült program, melynek során az iskolások megismerkedhetnek azt a világot, amelyben nagyszüleik éltek, annyi idősen, mint most ők. Megismerkedhetnek az akkori szóhasználattal, eszközökkel, munkafolyamatokkal, életformával. Ha szükséges, segítséget is kérhetnek a jelen lévő, a programot támogató „nagyszülőktől”, ami elősegítheti a generációk közötti kommunikáció javulását is. Külső helyszínen zajlik a „Látó kezek” című, tapintható interaktív vak játszótér is. Látássérült emberek vezetésével a tanulóknak alkalmuk nyílik megismerni nem látó társaik mindennapi kihívásait, amivel azonosulni szükséges ahhoz, hogy a feladatokat teljesíteni tudják. Szintén az ifjabb korosztálynak szól egy olyan csoportfoglalkozás, melynek keretében a hátrányos helyzetű, az eddig említett korosztálynál idősebbek számára (18-25 év) biztosít párválasztási és pályaválasztási tréninget, ezzel elősegítve, hogy nagyobb kihívások nélkül el tudják kezdeni önálló életüket. Ugyancsak ezt a korosztályt célozza meg a családtervezés foglalkozás is, amely során szakemberek részvételével interaktív beszélgetésre is lehetőség nyílik különböző témákban, mint például a megtermékenyítés, a magzatvédelem vagy a természetes családtervezés.

A Ház nem csak a fiatalokra helyezi a hangsúlyt, fontosnak tartja a szakemberek képzését is. Az esélyegyenlőségi tréning az önkormányzati és az állami intézmények munkatársainak szól.

A továbbiakban a Budapesti Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház be kíván kapcsolódni az önkormányzatok esélyegyenlőségi témával foglalkozó rendezvényeibe, valamint részt vesz civil érdekvédelmi szervezetekkel közösen programok szervezésében és lebonyolításában.